



Gemeenten

**Programma Directoraat-
Generaal Oekraïense
Ontheemden**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.Rijksoverheid.nl/jenv
Contactpersoon

Datum
30 juni 2023

Ons kenmerk
4807220

nota

A. Verblijfsrechtelijke mogelijkheden en juridische gevolgen

Aanleiding

Per 4 september 2023 komen derdelanders met tijdelijk verblijfsrecht in Oekraïne niet meer in aanmerking voor tijdelijke bescherming in de zin van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Dit document omschrijft de doelgroepen en informeert de gemeenten over de rechten van de verschillende groepen.

Derdelanders die niet vallen onder de richtlijn vanaf 4 september 2023

Derdelanders met een tijdelijke vergunning in Oekraïne (bijv. voor werk of studie) die reeds ingeschreven waren in de Basisregistratie Personen vóór 19 juli 2022.

Derdelanders die wel vallen onder de richtlijn vanaf 4 september 2023¹

Derdelanders die als gezins- of familielid van een begunstigde onder de RTB vallen. Ook derdelanders die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden op asielgerelateerde gronden blijven onder de RTB vallen. Dit geldt evenzeer voor derdelanders met een permanente verblijfsvergunning in Oekraïne.

Vervolg

Op het moment dat derdelanders hun verblijfsdocument (sticker of o-document) hebben opgehaald bij de IND, is automatisch (en veelal zonder dat betrokkenen zich daarvan bewust waren) door ondertekening van een asielaanvraag een asielprocedure gestart.² Nu de bescherming onder de RTB eindigt, is de vervolgstap dat iedere individuele asielaanvraag van derdelanders afgewikkeld moet worden. De IND moet zowel een beslissing nemen op de asielaanvraag als over de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Deze processen lopen naast elkaar. Ook zijn er mensen die ervoor kiezen niet de asielprocedure te doorlopen. Voor deze mensen zal de IND de initieel ondertekende asielaanvraag buiten behandeling stellen en apart een beslissing nemen over beëindiging van de tijdelijke bescherming. Al met al levert dit verschillende groepen op waarmee gemeenten te maken kunnen krijgen.

¹ Derdelanders die onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming blijven vallen vanaf 4 september 2023 dienen in het bezit te zijn van een geldig o-document.

² Formeel is de bij de BRP-inschrijving een onvolledige asielaanvraag opgestart. Bij het ophalen van het o-document of verblijfssticker is het M35-H formulier ondertekend en is de asielaanvraag volledig gemaakt.

De totale groep derdelanders die vanaf 4 september 2023 niet meer valt onder de RTB in Nederland bestaat uit circa 2.900 personen.³ Derdelanders zijn door de IND aangeschreven met het verzoek om aan te geven of zij wel of niet gebruik willen maken van de asielprocedure. Zij worden gewezen op de mogelijkheid de asielaanvraag in te trekken indien zij de asielprocedure niet willen doorlopen omdat zij geen vrees hebben bij terugkeer naar het land van herkomst. Indien zij niet reageren op de brief dan wordt de aanvraag door de IND buiten behandeling gesteld. Deze derdelanders hebben hierdoor geen recht op opvang door het COA. Wel blijven zij tot 4 september 2023 onder de RTB vallen en tot die tijd hebben zij ook recht op gemeentelijke opvang. Ten aanzien van de derdelanders die kenbaar hebben gemaakt hun asielprocedure te willen doorlopen, zijn er op hoofdlijnen twee groepen te onderscheiden die de IND inhoudelijk beoordeelt:

- 1) derdelanders uit **veilige landen van herkomst** (dit wordt spoor 2 genoemd). De behandeling van hun asielzaken is reeds gestart. In de meeste spoor 2 zaken is intussen de asielprocedure bij de IND volledig afgerond. Het is mogelijk dat zij in beroep gaan of nog in beroep zullen gaan. De verwachting is dat na 4 september 2023 in het merendeel van de gevallen de procedures zijn afgehandeld en de derdelanders dus geen rechtmatig verblijf meer hebben in Nederland.
- 2) derdelanders die uit **overige landen** komen, vallen in “spoor 4”. De groep spoor 4 bestaat uit kansrijke asielzaken en overige zaken. De IND is al gestart met de afhandeling van de kansrijke zaken, en per 4 september start de IND met de overige zaken binnen de groep van spoor 4 zaken die de asielprocedure wil doorlopen. In spoor 4 zitten de meeste personen. Voor alle groepen behalve de derdelanders die reeds een inwilliging op de asielaanvraag hebben ontvangen, geldt dat de tijdelijke bescherming wordt beëindigd per 4 september 2023. In het geval van spoor 4 nationaliteiten kan dit dus betekenen dat de asielzaak dan nog niet is afgehandeld. Dit betekent dat zij, afhankelijk van hoe ver hun procedure is, zullen overgaan naar het COA of dat het recht op opvang vervalt. Van derdelanders die een inwilliging op de asielaanvraag hebben ontvangen, is de tijdelijke bescherming onder de RTB reeds beëindigd.

Een kleine groep derdelanders in spoor 4 met een kansrijke asielaanvraag is afkomstig uit Jemen en Syrië. Voor deze groep is door de IND versneld het asielproces doorlopen. Gemeenten waar personen uit deze groep verblijven, zijn hier ruim voor 4 september apart over geïnformeerd door het COA door middel van een brief.

Deze twee groepen vallen, op basis van de uitkomsten van de individuele asielbehandeling en de daarbij horende beroepsmogelijkheden, uiteen in verschillende subgroepen.

Herkenning doelgroep en communicatie

Gemeenten ontvangen in de periode mei-september 2023, op aanvraag, via de bestandenpostbus van het ministerie van Justitie en Veiligheid lijsten van de IND met daarin de BSN-nummers van de groep derdelanders van wie de IND verwacht dat de tijdelijke bescherming vervalt op 4 september 2023 én van de groep

³ Op peildatum 19 juli is de groep derdelanders die op 4 september 2023 niet meer onder de RTB zal vallen ca. 2.900 personen.

derdelanders van wie de bescherming op grond van de RTB niet vervalt.⁴ Deze informatie kan nog tot 4 september 2023 wijzigen. Deze informatie wordt met gemeenten gedeeld op basis van de gegevensdeling IND-gemeenten. Dit uitwisselprotocol IND-gemeenten wordt per gemeente ondertekend.

Meer informatie over de gegevensdeling IND-gemeenten en hoe het uitwisselprotocol afgesloten dient te worden vindt u op het forum van de VNG.

**Programma Directoraat-
Generaal Oekraïense
Ontheemden**

Datum
30 juni 2023

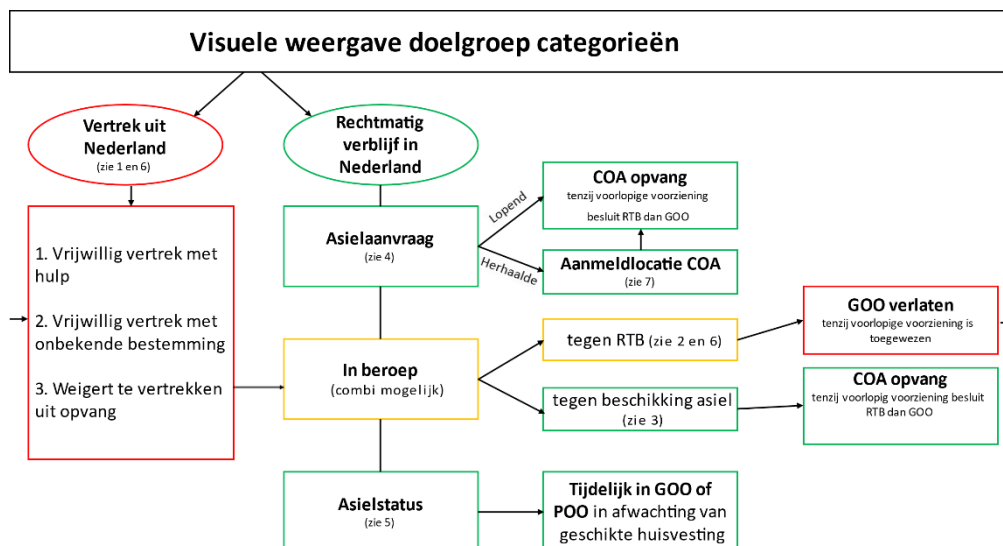
Ons kenmerk
4807220

Omgang verschillende categorieën doelgroep

Binnen de hiervoor beschreven groepen (spoor 2 en spoor 4) ontstaan verschillende groepen derdelanders naar gelang de stand van zaken van de asielprocedure. Hier onder worden deze verschillende groepen behandeld.

1. De asielaanvraag is afgewezen of buiten behandeling gesteld en de tijdelijke bescherming is beëindigd. De derdelander heeft geen rechtsmiddelen aangewend tegen het besluit tot afwijzing van de asielaanvraag. De derdelander is vertrekplichtig vanaf 4 september;
2. De derdelander is niet in beroep gegaan tegen de afwijzing of buitenbehandelingstelling van de asielaanvraag, maar is wel in beroep gegaan tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Er is wel/niet een voorlopige voorziening (vovo) toegewezen door de rechter;
3. De derdelander is in beroep gegaan tegen de afwijzing of buiten behandelingstelling van de asielaanvraag. De derdelander is wel/niet in beroep gegaan tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Er is wel/niet een voorlopige voorziening (vovo) toegewezen door de rechter;
4. De derdelander is nog in afwachting van de beslissing op de asielaanvraag. De derdelander is wel/niet in beroep gegaan tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Er is wel/niet een voorlopige voorziening (vovo) toegewezen door de rechter;
5. De derdelander heeft een asielstatus verkregen;
6. De derdelander heeft de asielaanvraag ingetrokken en is wel/niet in beroep gegaan tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Er is wel/niet een voorlopige voorziening (vovo) toegewezen door de rechter;
7. De derdelander heeft de asielaanvraag ingetrokken, deze is buiten behandeling gesteld of deze is afgewezen, maar de derdelander bedenkt zich voor of op 4 september en wil alsnog of opnieuw asiel aanvragen.

⁴ Bij vragen over de verblijfssituaties kunnen gemeenten contact opnemen met de IND via de ketenservicelijn (088 0430500).



**Programma Directoraat-
Generaal Oekraïense
Ontheemden**

Datum
30 juni 2023

Ons kenmerk
4807220

Ad 1) De asielaanvraag is afgewezen of buiten behandeling gesteld en de tijdelijke bescherming is beëindigd. De derdelander heeft geen rechtsmiddelen aangewend tegen het besluit tot afwijzing van de asielaanvraag. De derdelander is vertrekplichtig vanaf 4 september

De derdelander valt **NIET** meer onder de RTB per 4 september, heeft alle stappen in het asielproces doorlopen en heeft geen rechtsmiddelen aangewend. Dit betekent dat de derdelander **GEEN** recht heeft op opvang en andere voorzieningen onder de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) en moet vertrekken uit de opvang (GOO/POO). Hij heeft ook geen recht op opvang en voorzieningen bij het COA. Er wordt van deze persoon verwacht dat hij terugkeert naar het land van herkomst of een ander derde land waar de toegang is gewaarborgd. De derdelander kan daarin ondersteund worden door Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V). Men kan contact opnemen met IOM via +31 (0)88 74644666 of +31 (0)70 3181500 dan wel met DT&V via info@dtv.minvenj.nl. De IND heeft in de besluitvorming op de asielaanvraag dan wel in de besluitvorming inzake de beëindiging van de tijdelijke bescherming de derdelander (schriftelijk) op zijn vertrekplicht gewezen en op de mogelijkheden tot bijstand van de hiervoor genoemde organisaties bij dit vertrek. Indien men hierover vragen heeft, verwijst de gemeente naar de beslissingen van de IND en kan zij uiteraard op verzoek of desgevraagd deze contactgegevens van IOM of DT&V (nogmaals) delen.

Indien iemand weigert te vertrekken uit de opvang, nadat aan hem kenbaar is gemaakt dat hij niet in aanmerking komt voor een asielvergunning en niet onder de RTB valt en derhalve geen recht heeft op opvang en voorzieningen die daaruit voortvloeien, wordt verwezen naar bijlage D.2 van het informatiepakket.

Terugkeerbesluit met vertrektermijn van 28 dagen

Wanneer de derdelander door de beëindiging van de tijdelijke bescherming onder de RTB vertrekplichtig wordt, is de beschikking waarin de tijdelijke bescherming wordt beëindigd tevens een terugkeerbesluit. De Staatssecretaris legt in het terugkeerbesluit een vertrektermijn van 28 dagen op. Tijdens de vertrektermijn

hebben derdelanders geen rechtmatig verblijf en geen recht op opvang en overige voorzieningen onder de RTB en RooO. Het kan evenwel voorkomen dat zij gedurende deze 28 dagen nog een beroep doen op opvang/onderdak door gemeenten. Als gemeenten dit wenselijk achten, is er de mogelijkheid om opvang/onderdak te verstrekken aan deze derdelanders tot de 28-dagen termijn verloopt. Het advies aan gemeenten hierbij is dit uitsluitend te doen als sprake is van voorgenomen vrijwillig vertrek. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar zowel bijlage D.1 als bijlage D.2 van het informatiepakket.

**Programma Directoraat-
Generaal Oekraïense
Ontheemden**

Datum
30 juni 2023

Ons kenmerk
4807220

*Ad 2) De derdelander is niet in beroep gegaan tegen de afwijzing of buitenbehandelingstelling van de asielaanvraag, maar is wel in beroep gegaan tegen de **beëindiging van de tijdelijke bescherming**. Er is wel/niet een vovo toegewezen door de rechter*

In de beschikking⁵ die de IND afgeeft aan personen die vanaf 4 september 2023 niet meer onder de RTB vallen, staat genoteerd dat indien men het niet eens is met het beëindigen van de tijdelijke bescherming, hiertegen beroep ingesteld kan worden bij de rechtbank.

Voor de derdelander geldt een rechtsmiddelentermijn van vier weken om in beroep te gaan gericht tegen het besluit tot het beëindigen van de tijdelijke bescherming. Het beroepschrift tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming onder de RTB heeft geen schorsende werking. Dit betekent dat de derdelander met het indienen van beroepschrift het recht op gemeentelijke en particuliere opvang en voorzieningen niet behoudt per 4 september. Hieruit volgt ook dat er geén recht meer is op voorzieningen zoals bedoeld voor de doelgroep ontheemden uit Oekraïne (bijvoorbeeld verstrekkingen zoals bedoeld in de RooO).

Voorlopige Voorziening (vovo)

De derdelander kan aanvullend bij de rechtbank een verzoek om een voorlopige voorziening (vovo) indienen op het moment dat zijn beroepsprocedure loopt. Het indienen van een verzoek voor een voorlopige voorziening heeft ook geen schorsende werking. Dit betekent dat de derdelander met het indienen van een verzoek om een voorlopige voorziening nog steeds geen recht heeft op opvang en voorzieningen. Het kan echter voorkomen dat voorzieningenrechters het verzoek toewijzen en de IND opdragen om, tenminste voor duur van de beroepsfase, de derdelander te behandelen als ware hij in het bezit is van tijdelijke bescherming onder de RTB dan wel dat de opvang gedurende de beroepsfase moet worden gecontinueerd. Indien het verzoek om een voorlopige voorziening dan wordt toegewezen, heeft de derdelander ook recht op opvang voor ontheemden zoals geregeld in de RooO. De verblijfstitel in de BRP wordt dan weer titel 46. Het is aan de derdelander om bij de gemeente middels overlegging van de uitspraak aan te tonen dat zijn verzoek om een vovo door de rechtbank is toegewezen. Vaak zal de derdelander gebruik maken van een advocaat of een vertegenwoordiger. Deze advocaat of vertegenwoordiger zal contact opnemen met de gemeente. Hoe dit proces en het contact lopen, is aan de behandelde advocaat of vertegenwoordiger en kan dus verschillen per situatie.

*Ad 3) De derdelander is in beroep gegaan tegen de **afwijzing of buitenbehandelingstelling van de asielaanvraag**. De derdelander is wel/niet in beroep gegaan tegen de **beëindiging van de tijdelijke bescherming**. Er is wel/niet een vovo toegewezen door de rechter*

⁵ Beschikking wordt vóór 4 september afgegeven door de IND.

De derdelander wordt overgedragen aan het COA conform planning. Indien iemand ook in beroep gaat tegen de beëindiging van de RTB, wordt de derdelander alsnog naar een COA-opvang overgeplaatst indien er nog niet is beslist op het beroep tegen de beslissing op de asielaanvraag. Op deze COA-locatie wacht de derdelander de uitkomst van het beroep af. Er is op dit moment geen recht meer op opvang en voorzieningen onder de RTB, omdat het beroep geen schorsende werking kent. Indien er door de rechtbank vóór 4 september een vovo wordt toegewezen in het kader van een beroep tegen beëindiging van de tijdelijke bescherming, dan geldt de beschrijving rondom de vovo onder Ad 2.

**Programma Directoraat-
Generaal Oekraïense
Ontheemden**

Datum
30 juni 2023

Ons kenmerk
4807220

*Ad 4) De derdelander is nog in afwachting van de beslissing op de asielaanvraag. De derdelander is wel/niet in beroep gegaan tegen de **beëindiging van de tijdelijke bescherming**. Er is wel/niet een vovo toegewezen door de rechter*
De derdelander heeft recht op opvang bij het COA vanwege de lopende asielaanvraag. Indien de vovo in het kader van een beroep tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming wordt toegewezen behoudt de derdelander in sommige gevallen **wel** recht op opvang zoals onder de RTB. Zie hiervoor de omschrijving vovo onder Ad 2. Als er geen vovo wordt toegewezen wordt de derdelander overgedragen aan het COA.

Ad 5) De derdelander heeft een asielstatus verkregen

Indien een asielvergunning is toegekend aan de derdelander die verblijft in de GOO of POO, informeert de IND het COA hierover en stuurt het COA een brief naar de gemeente waar deze persoon verblijft. Ook belt de regiocontactpersoon van het COA met de gemeente. In overleg met de betreffende gemeente worden afspraken gemaakt of de persoon (tijdelijk) in de GOO of POO kan blijven in afwachting van geschikte huisvesting. Zodra er geschikte woonruimte vrijkomt in de gemeente, kan deze persoon daar naartoe verhuizen. Zijn plaats in de GOO/POO geldt dan als tijdelijk onderdak wat onder gemeentelijke verantwoordelijkheid valt en meetelt voor de taakstelling. De persoon kan na het verlenen van zijn status direct beginnen met inburgering. De voorzieningen die de persoon dan ontvangt dienen te worden aangepast naar gemeentelijke voorzieningen voor statushouders (bijvoorbeeld een bijstandsuitkering). **Dit betreft een zeer beperkte groep. Het COA neemt over deze groep individueel contact op met betrokken gemeenten voor nadere instructies.**

*Ad 6) De derdelander heeft de asielaanvraag ingetrokken en is wel/niet in beroep gegaan tegen **de beëindiging van de tijdelijke bescherming***
Als de derdelander de asielaanvraag heeft ingetrokken en wel/niet in beroep is gegaan tegen het beëindigen van de tijdelijke bescherming onder de RTB, dan gelden respectievelijk de beschrijvingen onder Ad 1 en Ad 2.

Ad 7) De derdelander heeft de asielaanvraag ingetrokken, deze is buiten behandeling gesteld of deze is afgewezen, maar de derdelander bedenkt zich voor of op 4 september en wil alsnog of opnieuw asiel aanvragen
Er is vanaf 4 september geen recht meer op opvang onder de RTB voor deze groep. Ook de asielaanvraag is ingetrokken. Een derdelander kan alsnog een opvolgende asielaanvraag indienen.